

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Ephemerologivm Ecclesiastio-Rubricisticum Novum

Halden, Johann Baptist

Brixinæ, 1717

Titulus XX. De Ultimo Triduo Majoris Hebdomadæ, & imprimis de Matutinis Tenebrarum, sub Vesperum Feriæ IV. V. ac VI. Sanctæ illius Hebdomidæ decantandis.

urn:nbn:de:hbz:466:1-39937

TITULUS XX.

De Ultimo Triduo Majoris Hebdomadæ, & imprimis de Matutinis Tenebrarum, sub Vesperum Feriæ IV. V. ac VI. Sanctæ illius Hebdomadæ decantandis.

Quoniam Feriâ IV. Majoris Hebdomadæ sub Vesperum [hoc est dicto in Choro Completorio, ac Antiphonâ de B. M.] in minoribus juxta, ac Majoribus Ecclesijs post prævium Campanarum pullum decantatur Officium Matutinale pro sequenti die [quod Vulgus, imò & Rubricistæ *Matutinas Tenebrarum* appellant] ideo ex Præsripto Cæremonial. Episc. L. 2. c. 22. paranda est hoc die pro Matutinis illis Tenebrarum Ecclesia, ut in Dominica præcedente, attamen aliquantò parcius, seu remissius, sine floribus nimirum, aut Imaginibus ad Altare: in quo si asservetur alioqui Venerabile Sacramentum, transfereendum id erit hora ante Matutinas competente in aliquod Sacellum, Velis seu pannis, non tamen nigris, decenter exornatum, ibique cum Luminibus, & accensis Lampadibus, quæ nunquam extingui debent, interea asservandum.

Porro *Altare Templi*, ad quod *Matutina* decantantur, hac & seq. Feriâ ornatum esse eo Tempore de

M 2

bet *Paramentis Violaceis*, prout Diebus Dominicis per Quadrages. ac super illud collocari 6. Candelabra ex Materia obscura, cum totidem Cereis, è Cera Communi, seu flava.

A Latere Epistolæ in Plano Presbyterij [h. e. Chori, olim *Lais*, sœminis præsertim, inaccessibilis] ponendum Candelabrum ligneum triangulare, accommodatum ad sustinendos 15. Careos integros, itidem Cerae Communitis, seu flavæ, non minores 2. vel 3. Uncijs, & quotidie hõc triduo, si fieri queat, renovandos.

Quia *Matutina*, sub Vesperum Feriæ IV. Major. Hebd. celebrari solitæ, spectant ad sequentem Diem, quæ solemnitas est, ratione *Cæne Dominicæ*, ideo quamvis *Officium* ipsum ratione *Dominicæ Passionis*, quæ præcipue recolitur, sit *luctuosum*, Campanarum tamen sonitus festivus esse debet usque ad *Gloria in Excelsis* sequentis Diei, ut vult Bauldry.

Horâ igitur Competenti [scilicet mediâ inter meridiem, & solis occasum] incipiunt pullari Campanæ,

panæ,

panæ, ut circa Solis occasum terminentur *Matutina*.

Antequam eæ inchoentur, accenduntur supra dictæ 15. Candelæ, & sex Cerei Altaris, simulque parantur unum, vel duo Opercula, quibus suo tempore, per unum aut plures Ministros, ad id deputatos, exstinguantur.

Quid porro non modo in decantandis *Matutinis* Tenebrarum Ferie IV. V. ac VI. Majoris Hebdomadæ, sed etiam universim ultimo illius Sacræ Hebdomadæ Triduo in Ecclesijs tam Majoribus, quam minoribus in Choro sit observandum, accuratè exequitur Michaël Bauldry Manual. Sacrar. Cæremoniar. P. 4. c. 8. & Seqq. & post eum ac Arnaudum supra cit. Gerlacus Vinitor P. 6. à Tit 7. quos consule; uti & Libros ac Libellos,

totum *Officium Hebdomadæ Sanctæ, & Paschalis*, unà cum Rubricis, aut etiam Notis musicis separatim impressum, continentes: *Mystica* verò *Expositiones* Cæremoniarum, non modò in *Officijs* ac *Missis* sacrae hujus Hebdomadæ, sed etiam in reliquis per annum *Officijs Divinis*, ac *Missis* quotidie intervenientium, vide apud Gav. in Thesaur. Sac. Rit. Tom I. & II. ac fufius apud Guil. Durandum in Rationali Divinor. Officior. Joan. Belet, & Joan. Stephan. Durantum in Libr. de Ritib Eccl. Cathol. &c.

Quid autem in privata non modò *Matutini* ac *Laudum*, sed etiam reliquarum Horarum Recitatione, atque etiam alijs Seqq. 3. diebus sit Observandum, dicitur §. 3. Seqq. sit igitur

§. I.

De Feria V. in Coena Domini.

HAc Die (utpote, Teste Bauldryo, Solennissimâ) Altare majus, seu illud, in quo hodie celebrabitur, parandum est pretiosioribus *Ornamentis albis*, ità tamen, ut ad subsequenter *Denudationem* Altarium facile removeri possint; *Cruce* quoque in

eo posita durante *Missa*, atque etiam dum canitur *Nona*, velata esse debet Velò *Coloris albi*; Idem est de *Cruce* illius Altaris, coram quo sit *Mandatium*, seu *Pedum Lotio*, quæ pariter testà esse debet velò albò. Reliqua verò *Altaria* omnia (exceptò illò, quod est in *Loco*,

pro

pro asservatione Vener. Sacramenti deputato) parata remanent ornamentis Coloris Violacei. Simili modo *Cruces in ijs posita*, uti & *Crux processionalis*, hoc est ea, quam Subdiaconus in hodierna Processione portabit, obvelata esse, ac remanere debent velis violacei Coloris: ut tamen prædicta Altaria post Vesperas facilius denudari possint, de eorundem Tobaleis removen- de erunt antecedenter aciculæ, seu spinulæ.

Præter *Altare & Locum*, in quo hodie celebratur Missa Principalis, parandus insuper est quidam *alius locus* (qui quidem ex Decreto Sac. Congr. super Negoria Episcoporum. 6. Aug. 1591. deberet esse intra Ecclesiam) à priori illo distinctus, isque velis pretiosis (nequaquam tamen nigris) nec non Luminibus, floribus, ac Thymiamaterijs, quoad fieri potest, est exornandus, ita, ut, quod ibi apparet, *Solemnitatem*, ac *Splendorem*, non verò *luctum*, aut *tristitiam* ullò modò demonstrat: quia hic Locus, ut notat Gavantus, non est *Sepulchrum Defuncti*, sed Regia Christi Viventis, utpote qui verè vivit & regnat Triumphator Mortis, etiam in Repræsentatione suæ Necis, ac Mortis: Unde & Crux in Loci hujus Altari posita velata esse debet velò *albi Coloris*; necnon *pendente*, ac in Ara principe, colloca-

ri in eodem 6. Candel, pulchrè elaborata cum totidem Gereis Ceræ albæ non tamen Reliq. Sanct. neq. Image.

Ad OFFICII DIVINI per hoc Triduum Recitationem quod attinet, Hodie ac Seqq. 2. Diebus, dictò Secretò *Pater noster*, ac *Ave Maria*, nec non ad Matutinum, & in Principio Primæ *Credo*, omnibus alijs prætermisissis, absolute incipitur, ac dicitur *Officium* ut in Proprio de Tempore, & ad *Matutinum* quidem, *Laudes*, ac *Vesperas*, id inchoat ab Antiphonæ primi Psalmi, in ijsque Antiphonæ perinde, ac in Festo Duplici, duplicantur; cum revera fiat *Officium Duplex*, & quidem 1. *Classis* hòc triduo.

In fine Psalmorum non dicitur *Gloria Patri* in ulla Hora, nec etiam in Responsorijs post Lectiones Nocturnor. Ad *Matutinum*, ac *Laudes Tenebrarum* in fine cujuslibet Psalmi extinguitur una ex 15. Candelis, positis in Candelabro triangulæ, eò locò ante Altare in Cornu Epistolæ collocando, quò Subdiaconus consistere eo Tempore solet, quò Celebrans Introitum Missæ dicit: primò autem locò extinguitur ea, quæ est ultima in Latere Evangelij, deinde ab alio Latere, & sic successive sciam reliquæ. *Ceremonial. Episc. ac Ord. Roman.*

Post Versiculos Nocturnorum dicitur secretò *Pater noster* &c. nec

M 3

in 6

in fine pronuntiatur : *Et ne nos* *Et c.* nec dicitur *Absolutio*, nec pe-
zuntur, aut dantur *Benedictiones* an-
te *Lectiones* : in harum quoque fine
non dicitur : *Tu autem Et c.* primæ
tamen 3. *Lectiones*, desumptæ ex
Threnis seu Lamentationibus Jere-
miæ, terminantur per Verba illa :
Jerusalem, Jerusalem Et c. debentque
Litteræ Hebraici Alphabeti, singu-
lis Threnorum Versibus præfixæ, e-
tiam ab eo dici, qui legit eas *Le-*
ctiones.

Ad *Laudes* omnia, ut in propr.
Loco : in ijs *Capitulum*, & *Hymnus*
non dicuntur. Versus, & *Antiphona*
verò ad *Benedictus*, ut ibi. Cùm
repetitur *Antiphona* post *Benedictus*,
suprema illa Candelabri triangula-
ris Candela, quæ omnibus alijs an-
te *Benedictus* circa eam extinctis, &
cæteris quoque sex, in Altari col-
locatis, sub decantato in Choro
Benedictus pariter, ut ibi, alterna-
tim extinctis (incipiendo à Versu :
ut sine timore) sola remansit inextin-
cta, accipitur de summitate Candela-
bri illius triangularis, & absconditur
in Cornu Epistolæ retro Altare, aut
aliò modò, ut lumen nullo modo ap-
pareat, ibique accensa tenetur, aut
manet, usque dum absolutò Officiò
rursus ostendatur : extincta autem sub
ultimo Versu Cantici *Benedictus*,
ultima Altaris Candela similiter
extinguuntur etiam reliqua *Lumi-*
naria, ac *Lampades* per Ecclesiam,

Post repetitam verò post *Benedictus*
prædictam Antiphonam, dicitur
Versus : *Christus factus est pro nobis*
obediens usque ad Mortem Et c. ut
ibi, omnibus, quamprimum is inci-
pitur, genua flectentibus : eò finito
dicitur *Pater noster* totum sub silen-
tio : Postea Psalmus *Miserere*, a-
liquantulum altiùs : quò absolutò,
ab Officiatore (qui manet genu-
flexus) sine *Oremus* dicitur simili
Voce Oratio : *Respice quasumus*
Domine Et c. & sic terminantur hoc
Triduo omnes Horæ, etiam *Ma-*
tutinum, si ex causa à *Laudibus* se-
paretur : Quæ posteriores si decan-
tantur in Choro, finita prædicta
Oratione modestè aliquantulum fit
fragor ac strepitus (significans vel
Tenebras in Christi morte cum Terro-
motu, vel Concrepationem Judæ,
& Tumultum Cohortis ex mente Du-
randi) quò usque scilicet Minister
Candelam, à se tantisper abscon-
ditam, ac etiamnum ardentem
mox rursus proferens de sub Al-
tari in summitate triangularis Can-
delabri reposuerit : tum enim ve-
rò omnes surgunt, & in silentio
discedunt. Porro *occultata Cande-*
la, & rursus *ostensa Populo* [ut fra-
gor cesset] vel signat Virginem Ma-
trem, in qua super Apostolos fides
excelluit; vel denotat ipsum Chri-
stum, mox redivivum futurum, ut
vult Amalarius; vel fidem Eccle-
siæ eo Tempore occultatam, ut

Duran-

Durandus in Rat. apud Gav. exponit. Quia verò nulla vel in Rubricis, vel in Gavanto fit exceptio, ideo censet Pifartus in Direct. Can. c. 6. Propr. de Temp. quòd etiam Lampas ante Venerabile extingui debeat, quæ tamen post factum fragorem sit reaccendenda, priusquam ultima Candela extinguatur.

PRIMA, TERTIA, SEXTA & NONA (hoc Triduo in Choro Voce demissa juxta propr. Rubric. recitandæ) dictis *Pater noster*, *Ave Maria*, & ad Primam *Credo*, inchoantur à Psalmis consuetis (qui ad PRIMAM sunt, ut in Festis per annum) usque finitis dicitur flexis genibus Versus : *Christus factus est pro nobis* &c, uti in Laudibus currentis Diei, & dicto secreto *Pater noster* Psalmus *Miserere*, eoque finito sine *Oremus* Oratio : *Respice, quasumus* &c. uti ibidem, at sine fragore.

Totò hoc Triduo non annuntiatur aliquid de Martyrologio, nec dicitur *Pretiosa*, nec aliquid aliud ultra prædicta. Tam ad Horas *minores*, quam *Vesperas* accenduntur hodie Cerei Altaris : sub *Nocturnis* ac Laudibus pariter quidem totò hoc Triduo accenduntur, at extinguuntur, dum cantatur *Benedictus*, ut supra.

Ad MISSAM Feriæ V. In COENA DOMINI quod atinet, *Missæ private* [inquit Bauldry] *dici non*

debent regulariter hoc die, nisi ex necessitate, idque Tempore adeò congruo, & convenienti, ut Populus non distrahatur ab Officijs Divinis, & cum Licentia Superioris : imò verò extat Decretum Sac. Rit. Congr. de anno 1608. 17. Sept. quò omnes de Clero, etiam Canonici, Eucharistiam sumere de manu Celebrantis Feriâ V. in Coena Domini juxta morem Universalis Ecclesiæ jubentur; idque conformiter Canoni Soteris in *Coena dist. 2. de Consecr.* ac in memoriam, quòd Christus Dominus hac die manu propria omnes Apostolos Communicavit : quòd tamen Decretum non omni in loco æqualiter receptum esse ipsa Experiencia ac Praxis docere videntur. Videri possunt Jo. Azor *L. 10. c. 24. q. 5.* Franc. Suarez *To. P. 3. D. 40. S. 2.* necnon Sotus, Navarrus, & Gob. Tr. 4. à. n. 46. & Tr. 3. n. 219. Rectè etiam addidit Bauldryus suo Pro-nuntiato particulam : *regulariter* ; nam incidere potest Calus, quò *Missæ private* solito plures (ante finitam tamen *Missam solennem*, & ante inchoatas Dici illius *Vesperas*) non modò possunt, sed etiam debent dici hac Die, ut cum *Festum S. Josephi* incidit in Feriam V. in Coena Domini, prout incidebat anno 1693. Quem Casum prævidens Sac. Rit. Congr. anno 1692. 13. Septembr. edidit Decretum Generale, quò statuit : In tali Occurrentia *Of-*
ficium

scium de S. Josepho transferendum quidem esse ad aliam diem juxta Rubricas Breviarii Romani, & Decreta ipsius Congregationis, attamen *Præceptum audiendi Missam, & vacandi ab Operibus Servilibus*, non esse transferendum, sed servandum omnino in prædicta Feria V. majoris Hebdomadæ, ac eapropter per Ordinarios Locorum accuratè providendum, ut eo die aliquæ *Missæ privatae* (verumtamen ante Celebrationem solitæ Missæ Conventualis celebrandæ) non desint quidem pro *Præcepti adimplemento*, haud tamen propterea antiquus mos Cleri (in Missa solenni ejus diei, quò Ecclesia Sanctissimi Eucharistiæ Sacramenti Institutionem, & Memoriam recolat, more laico communicare soliti) summa Religione hactenus retentus, ullatenus omittatur. Quod ipsum observandum erit, si Festum Annuntiationis B. M. V. occurrerit in prædictâ Feria V. aut aliquod aliud *Festum fori* in aliqua Diocesi. Comunicare autem debent Presbyteri ex *Concil. Braccar. 3. cap. 3.* cum Stola de collo pendente, & Sacerdotes quidem ac Levitæ ante Altare intra ipsum Presbyterium, Populus verò extra Presbyterium, seu Chorum ex *Concil. Tol. 4. c. 17.* (ut citat Dominicus Macrus) &c. Quod tamen ultimum hodie multis in Locis non amplius est in usu. Si quoque si-

ne Stola Presbyter more Laico Communicet, non delinquere illum mortaliter, absente Scandalò & Contemptu, tradunt D. D. apud Bonac. D. 4. q. 6. p. 2. Propr. 2. An in *Cena Domini*, aut *Parascere* alicubi, aut aliquando bis liceat eidem Parocho Celebrare, discuit Gob. Tr. 3. à. n. 187.

MISSA. SOLENNIS, quantum fieri potest, cantanda est hodie à Superiore Loci: Cui Ministri in Dalmaticis & Tunicellis perinde ac in Missa solenni festiva, assistere debent ibi, ubi adhibentur: quia & hæc est Missa solennis, & festiva. *Arnaud. Tr. 1. P. 4. Tit. 8. n. 2.*

In Principio *Missæ* (sive solenniter dicatur, sive non solenniter) omittitur hodie quoque post *Introibo* Psalmus: *Judica me DEUS* &c. & *Gloria Patri* ad *Introitum*, & ad finem Psalmi *Lavabo*. Dicitur tamen *Gloria in excelsis* (à cuius initio usque ad finem pullantur Tintinnabula, & usque dum totum à Musicis fuerit decantatum, etiam Campanæ, & Organa, quæ Tintinnabula postea silent, adhibitis eorum locò Instrumentis seu Crepitaculis ligneis usque ad *Gloria in excelsis* in Sabbato Sancto) item *Credo*, ac *Oratio Unica*. *Præfatio* de S. Cruce; *Communicantes* autem, ac *Hanc igitur*: &c.: *Qui pridie* propria, ut ibi. Non datur Pax (in Detestationem Osculi Judæ) dicitur

dicitur tamen de More: *Dona nobis Pacem*, quod dicitur in Missa. Porro in hac Missa duas hodie ad minimum Hostias Majores Celebrans offert ac consecrat, unam nempe pro hodierno suo Sacrificio, unam cum toto Sacro Sanguine in eo ablumendam; *Alteram* verò pro die subsequente, quò non *consecrat*, sed tantum *sumit* [sub una solum specie] Sacramentum jam pridie consecratum: quòd si alicubi sit moris, uti est in hac nostra Superiore Germania, ut in eleganter constructo Cenotaphio Die Parasceves ac Sabbati Sancti exponatur Venerabile Sacramentum in Hierotheca [quam vulgò *Monstrantiam*, seu *Ostensorium* appellamus] tunc in tali Loco etiam *tertia* Hostia Major, si aliqua jam antecederet consecrata non adsit, in hodierna Missa erit offerenda ac consecranda, uti & *Hostiæ minores* tot, quot pro hodie Communicaturis, aut etiam pro Infirmis hoc triduo Communicandis, sufficient: cum hoc tamen discrimine, quòd Hostiæ illæ majores [seu duæ tantum sint, seu tres] super eandem patenam sint offerendæ; at verò minores Sacra Pyxidi, vulgò *Ciborium* dictæ, alterive simili Thecæ Eucharisticæ [remotò Tempore oblationis operculò] super ipsum Corporale prope Calicem, collocandæ, imponi debeant, ac Una cum majoribus,

N

intentione ad eas directâ, offerri, attamen absque ejusmodi Thecæ, etiam oblationis Tempore, interveniente Elevatione: factâ tam majori, quàm minorum Hostiarum Oblatione, Minorum Pyxis inter Calicem & Secretarum Tabulam, Si spatium patitur, à Celebrante est collocanda; Majorem verò in crastinum reservandam [seu Una sit, seu duplex &c.] in parte dextra Corporalis è regione illius Hostiæ, quam hodie sumet, collocabit; nec tamen cum hac posteriore, aut illam, aut ullam aliam elevabit post factam illarum Consecrationem. Quamvis in hodierna Missa solenni non detur Pax [ex causâ supra indicatâ] nihilominus tamen ad tertium *agnus DEI* dicitur pro more *Dona nobis Pacem*. In eadem Missa Solenni Celebrans ante Ablutionem digitorum reverenter ponit Hostiam reservatam in alio Calice, sub Sacri Sanguinis sumptione, cum Patena, Palla, ac Velo parvò, eoque albò, à Diacono ad se allato, quem Diaconus primùm Pallâ, deinde patenâ cooperit, & expanso desuper prædictò velò in medio Altaris collocat, positò prius post Sacri Sanguinis sumptionem *Calice* altero *Missæ* in parte Evangelij super idem Corporale, Choro interim *Communionem* cantante; quâ absolutâ Celebrans, post factam in medio genuflexionem, retrahit se ali-

quan-

quantulum ad latus Evangelij cum Subdiacono : Deinde Diaconus, profundè inclinatus in Cornu Epistolæ facit Confessionem, & quidem [saltem in Majoribus Ecclesijs] altâ & clarâ voce, cum Cantu, & in Tono, qui notatur in fine Cæremonialis Episcoporum. vel aliam secundum Locorum consuetudinem. Post hæc Celebrans in Cornu Evangelij dat pro more Communicaturis absolutionem, eaque data, & dicto *Ecce agnus DEI* &c. communicat primò Diaconum & Subdiaconum, tum Sacerdotes, habentes stolam albam, vel pendentem à collo, vel ad modum Crucis ante pectus dispositam [nam utrumvis 1679. 30. Septembr. declarasse fertur Sac. Rit. Congregatio] deinde alios Clericos secundum Ordinem sui Gradus ad Altare accedentes [duobus Acolythis ante illud genuflexis, ac facie ad se invicem Versa linreum mundum extensum ambabus manibus per 4. angulos, velut jacens, durante sola Communione sustentantibus] ac denique ad Cancellos, linteò instratos, utriusque Sexus Laicos, incipiendo à Latere Epistolæ, curandòque ut omnia tum à se, tum à Ministris tam in hoc Actu, quàm etiam deinceps in Sequentibus peragantur eò Ritu, ac Modo, qui à Bauldryo P. 3. c. 11. a. 10. & P. 4. §. 9. a. 2. à n. 9. nec non à P. Hip-

polyto à Portu Vicentino in præstanti ac recens edito opere Liturgico-morali de Cultu DEI & Hominum P. 3. c. 1. per 3. artic. Aliisque fusè declaratur.

Finita prædictorum omnium Communionem, Celebrans ad Altare reversus infusò in Calicem Vinò Purificationem, ac deinde Ablutionem digitorum sumit, non extra Gradus Altaris, sed solitò locò, observatis tamen debitis genuflexionibus ob præsentiam in Ara SS. Sacramenti : hòc factò Subdiaconus *Calicem Missæ* eò modò extergit, quò in Missa solenni, illumque sine Velo rectum reportat ad Credentiam, facta priùs ab ipso quoque in medio genuflexione : Celebrans autem ibi ad Cornu Epistolæ accedens dicit Communionem, & post dictum in medio *Dominus Vobiscum*, etiam Postcommunionem : Quotiescunque autem Celebrans (idem est de Ministris) accedit, vel recedit à medio Altaris, vel transit ante Sacramentum in Calice reservatum, profundam facit genuflexionem in reverentiam SS. Sacramenti, licet in calice lateat, & sub Velò; cùmque (osculato priùs Altari, ac facta genuflexione) dicturus est *Dominus Vobiscum* non vertit se ad Populum in medio Altaris (nè Sacramento terga Vertat) Sed à Latere Evang. *Rubr. hic.* quæ omnia etiam oblect

vantur ad *Ite Missa est* (quod dicitur in hodierna Missa) & cum daturus est Benedictionem, dicto scilicet *Omnipotens DEUS* genuflectendo, & in Latere Evangelij eam impertiendo (ut rursus monet hic Rubric.) non perficiendo Circulum, neque redeundo iterum in medium, sed statim se convertendo ad idem Latus Versus Altare, ut pariter hic contra Gav. Castald. & Arnaud. ex eo probat P. Hipp. à Portu, quod reditus ille foret inutilis; cum possit accedere ad Cornu Evangelij ex eo loco, in quo dat Benedictionem, & defacto in Missa coram venerabili Gavantus ipse, Arnaudus, & alij Doctores excludunt talem reditum: quænam ergo (inquit P. à Portu) disparitas?

Ad *Benedictionem* Ministri omnes genuflectunt, ut in Missa solenni, & se signant ad Initium Evangelij S. Joannis cum Celebrante, qui propter Reverentiam SS. Sacramenti non signat Altare (quia, ibi, ut notat Gav. infra citandus, immediate adest Auctor Benedictionum) sed tantum se ipsum, nisi dictum Evangelium forte legat ex Tabella, aut Libro; tunc enim prius etiam Librum vel Tabellam signat. Ubi demum ad illa Evangelij Verba: *Et Verbum Caro factum est* pervenerit, genuflectit Celebrans (& cum eo etiam Ministri) non nihil Versus Sacra-

mentum. Gavant. P. 4. Tit. 8. n. 8. Quæ omnia (NB) etiam in alijs Missis, coram SS. Venerabili Celebratis suo modo sunt observanda.

Communione ac Missa solenni prædictum in modum absolutâ, ordinatur ac instituitur Processio pro deferendo ad Locum paratum (qui deberet esse, per se loquendo, intra Ecclesiam, id est, in aliqua hujus Capella, seu Sacello) SS. Sacramento: instituitur autem eodem modo ac Ritu, qui ad hunc diem describitur in *Missali Romano*, fuse verò, ac admodum practicè post Gavantum, Loc. cit. n. 9. & CEREMONIALE Episcoporum. L. 2. c. 23. exponitur à Bauldryo P. 4. c. 9. art. 3. Gerlac. Vinit. P. 6. Tit. 8. à n. 14. & P. Hippolyto à Portu Vincentino in Tract. Rubricistico cir. P. 3. c. 1. a. 3. Inter alia autem Notanda sunt nominatim Seqq. 1. non modò Velum parvum, quò rectus esse debet Calix, in quo deportatur Venerabile Sacramentum, oportet esse *Album*, sed etiam illud Velum oblongum, quò regendi sunt humeri Celebrantis, hodie deportaturi, & cras reportaturi idem SS. Venerabile, hodie quidem in *Pluviali albo* sine manipulo (Diacono & Subdiacono similis Coloris Paramenta, sibi propria, itidem sine manip. proprio, gestantibus) cras autem in *Casula Colo-*

vis nigri, cum manipulo. 2. Is, qui præfert Crucem (five sit Subdiaconus, five Alius) uti & duo Ceroferarij, neque cum ab Altari discedit Processio, neque, cum ad locum paratum ea pervenerit, genuflectunt cum alijs, sed semper in Loco congruo subsistunt, quasi immobiles. *Crux* autem illa *Processionalis* (à Subdiacono parato, id est induto Amictu, Albâ, Cingulô, & Tunicellâ Albi Coloris, sine manipulo, ac diverso ab eo, qui Officiatori unâ cum Diacono in Missa & Processione assistit, juxta Rubr. Missal. deferenda) debet esse recta *Velô Violacei Coloris*, ut loc. cit. monet Gavantus, & teste eodem, habet mos Romanus, quem quia etiam Bauldry P. 4. c. 5. n. 6. & c. 9. a. 1. n. 1. non modò ex Gavanto referre, sed etiam approbare videtur, vero similiter per errorem typi num. 7. ejusdem articuli Voci *Violaceo* Substituta est Vox *albo*. 3. Qui Comitantur hanc Processionem debent gestare Intortitia, aut saltem Candelas accensas, & illi quidem, qui à dextris incedunt, debent eas manu dextrâ deferre, manu verò sinistrâ ij, qui à sinistris, ad æqualem utrinque altitudinem elevatas, gestare; alteram verò manum tam hi, quàm illi vel admotam pectori tenere, vel deferendo Libro Rituali, aut precatório pariter occupare. 4. Quia in ijs

Processionibus, in quibus deferuntur aut circumferuntur Venerabile Sacramentum, *Locus dignior* censetur Is, qui vicinior est Venerabili Sacramento, ideo inter Incedentes ante Venerabile servatur hic Ordo, ut, qui sunt juniores in aliquò Corpore seu Collegio, incedant ante seniores, & si per angustiorum locum sit transeundum, junior præcedat, senior subsequatur, statimque dum angustiam loci transierint, eodem modò, quò prius, se jungant: Inter Incedentes verò *post* Venerabile oppositus servatur Ordo, ut scilicet seniores seu digniores incedant ante Juniores seu minus dignos, & si, per angustiam loci sit transeundum, Senior seu dignior præcedat juniorem, seu minus dignum: Ubi autem Procedentium dispar fuerit numerus, duo *ultimi* medium habebunt seniorem, qui etiam poterit solus, maxime si fuerit Prælati, aut loci superior, post alios incedere, siquidem sit in Agmine illorum, qui incedunt ante Venerabile: solent autem in Processionibus hujusmodi (in *Majoribus* saltem *Ecclesijs*) Clerici tam Regulares, quàm Sæculares (suo quilibet Ordine ac loco, pari passu, ac æquali inter se servata distantia) ante Venerabile incedere, post Venerabile verò seu Umbellam [vulgò Baldachinum] Loci Princeps, seu Prælati, si tales adsint, aut

certè Magistratus cum suis Civibus, quos inter primum locum obrinet ejus Caput, aut Governatores : incedunt autem omnes [& quidem ij, qui Prælati non sunt, bini & bini] detectis capitibus devotè Orantes, ac cum Intortitijs, seu facibus accensis, quæ sicuti ante Elevationem Sacramenti sunt accendendæ, ità non antè etiam extinguendæ, quàm Sacramentum depositum fuerit in eo Tabernaculo, in quo cum minorum quoque Hostiarum particulis, seu formulis [illuc ut infra deferendis] usque in crastinum asservabitur : id autem Tabernaculum eò modò debet esse conformatum, quò à Bauldryo P. 4. c. 9. a. 1. n. 4. Editionis novæ describitur; ejusque clavis ex Decreto S. R. C. de anno 1616. 30. Jan. nequaquam Homini laico, quantumvis nobili, concedenda, sed ei potius est tradenda, qui Sequenti die est Celebraturus. 5. Non est danda Benedictio cum Venerabili, uti Locò suprà cit. n. 9. lit. S. insinuat Gavantus; & quoniam ex Decreto Sac. Congr. Super Negoria Episcoporum. die 6. Aug. 1591. nec hodierna, nec crastina Processio cum Venerabili Sacramento instituenda est *extra Ecclesiam* [utpotè intra quam supponitur existere locus paratus pro eo asservando] ut alioquin interdum extra eam instituitur, v. g. in die Theophoriæ &c. nec Vene-

rabile defertur in Vase diaphano [vulgò *Monstrantiâ*] sed calicè penitus cooperto, ideo nec è Ritu, nec mente Ecclesiæ videtur esse, ut etiam per ipsum Templum eò modò circumferatur, quò alicubà circumferatur in Triduo antecinerali sub finem comprecationis 40. horarum, sed juxta Rubricam Missalis rectà hodie procedendum ad locum seu Sacellum, in quo asservandum est hòc triduo SS. Sacramentum, & cras similiter rectà inde procedendum cum Eodem per Templum ad Altare hodiernarum ac crastinarum functionum : imò P. Hippolytus à Portu Vicent. hic n. 13. vult, nec *Instrumentum ligneum* pulandum esse in hac *Processione*, citans pro se Bauldryum hic c. 9. art. 2. n. 3. verùm Bauldry ibi tantùm loqui videtur de Instrumento ligneo majore, quod triduo illò vicem sustinet majorum Campanarum, attamen toto eo tempore non nisi ad convocandum Populum adhibetur.

Clausò per Diaconum Tabernaculi illius ostiò, Celebrans, ac omnes alij (exceptò Subdiaconò Crucis prælatæ Bajulò, & utroque Ceroferariò) genuflexi manent, Orantes aliquantulum, ac postea (ubi non est consuetudo recitandi in eodem loco Vesperas) facta Sacramento reverenti genuflexione in Sacristiam redeunt, solis Cero-

ferarijs ardentibus etiamnum Candelas deferentibus, Thuriferarijs autem in hoc Reditu Crucem præcedentibus: Mox ut ad Sacrificium pervenit Celebrans, cum suis Ministris inclinatur se de more Imagini, quæ ibi est, depositisque ibi Pluviali ac Stola Albâ, cum aliquo Acolyto se confert in Chorum: quò ubi pervenerit dicto prius Secretò *Pater Noster* & *Ave Maria*, factoque sibi Signo Crucis incipit. 1. Antiphonam *Vesperarum*, quam Chorus profectitur, quemadmodum & Psalmos (at omnia sine Cantu) uti in Breviar. Romano in Proprio de Tempore: dicuntur autem *Antiphona* ante & post Psalmos integræ, sicut in Festis Duplicibus. *Capitulum*, *Hymnus*, & *Versus* non dicuntur in Vesperis in hoc Triduo, sed repetitâ post ultimum Psalmum Antiphonâ, statim Celebrans subjungit Antiphonam ibidem positam ad *Magnificat*, quæ hodie est: *Cænantibus autem illis* &c. & pariter duplicatur, hoc est, integrè dicitur ante & post Canticum *Magnificat*, ei secundò dictæ subjungitur *Versus: Christus factus est pro nobis obediens usque ad Mortem*, postea *Pater noster*, *Miserere*, & Oratio: *Respice Quæsumus* ut supra in Laud. Col. Viol. *Hodie in Cathedrali fit Consecratio Sacror. Oleorum, & S. Chrijmatis.*

Dum dicuntur *Vesperæ Sacra-*

dos Cottâ (id est Superpellicè) ac stolâ albâ, nec non Velò Albò Circa humeros paratus, defert de Altari Ecclesiæ Particulas, seu formulas minorum Hostiarum, referendas pro Infirmis &c. (præcedentibus ipsum duobus Ceroferarijs, ac alijs, si fieri potest, ferentibus faces accensas) ad Locum, in quo Calix fuit positus, aliòve honestum, & decenter Ornatum: tum extinguuntur eæ Lampades, quæ ardent Ordinariè in Templo ante Tabernaculum Altaris, Ostium verò ejusdem Tabernaculi relinquitur apertum, nè Populus ibi ardoret, quod non est. *Cærem. Episc.* Hòc triduo omnes (cujuscunque sint Conditionis) transeunt ante CRUCEM, quæ est in Altari Majori &c. genuflectunt, exceptò Celebrante parato, nisi aliud suis locis notetur; Quia nempe hoc Tempore *fulget Crucis Mysterium*. Sac. Rit. Congr. apud Castald. in Prax. Cærem.

Ad HORAS hodie Col. Viol. Ad Missam, & Processionem Col. Alb. exceptò Crucis Processionalis Velamine, quod est Violaceum, ut dicitur.

Post *Vesperas* Celebrans indutus albâ parat se in Sacrificia stolâ duntaxat Violaceâ in modum Crucis ante pectus, Diaconus aliâ stola Diaconali (ejusdem Coloris) super sinistrum humerum, & Subdiaconus solâ albâ; atque ita pa-

gati procedunt cum alijs Ministris indutis Cortâ, aut Albâ, ad Denudationem *Altarium*, eam inchoando ab Altari summo, ante quod omnes genuflectunt, propter Crucem desuper positam, excepto Celebrante parato, qui tantum profundè se inclinat, ejus *Denudationi* alta Voce (ut exaudiri possit à Choro) præmittens Antiphonam: *Diviserunt sibi &c.* quæ tamen non duplicatur: Deinde Cantor aut Cantores incipiunt Psalmum: *DEUS, DEUS meus respice in me &c.* quæ Chorus prosequitur, atque etiam Celebrans (submissâ quidem, attamen intelligibili Voce) unâ cum suis Ministris: cum quibus interim remover tum ab ipso Altari summo, tum etiam à Cæteris Mappas seu Tobaleas cum Pallijs, & alijs Ornamentis, relietâ tamen in singulis Cruce velata, & Candelabris desuper positis: auferuntur etiam alia Ornamenta, si quæ adfunt, etiam Conopeum de Tabernaculo, in quo Ordinariè asservatur SS. Sacramentum, nisi in eo sint statuæ seu Imagines, tunc enim (apertò tamen ostiolò) præstat regi, & quidem velò Violaceò, ut vult Bauldry post citandus, Cantoribus interim Psalmum prædictum ita morosè decantantibus, ut Is non nisi denudatis omnibus Altaribus finiatur.

Factâ Altarium Denudatione

Celebrans, ejusque Ministri revertuntur in Sacristiam, ad faciendum ibi *Mandatum* (si alicubi statim fieri debeat) seu *Sedum Lotionem*, eò modò, quò præscribitur in Missali Romano, & fusè declaratur à Bauldryo P. 4. c. 9. a. 5. & 6. item Gerl. Vinit. P. 6. Tit. 10. Sacrista autem aufert *velum album* à Cruce Altaris summi, eamque rursus regit Violaceò usque in Crastinum: tunc enim summo manè tegenda est *velò nigro*, nisi ubi est consuetudo, ut etiam cras usque ad ejus Denudationem maneat cooperta *velò Violaceò*. Conopeum verò (ut notat supra cit. Bauldry art. 4. n. 6.) Tabernaculi SS. Sacramenti in quibusdam Ecclesijs semper est *Coloris Violacei*; quia est velut *Domus Regia Christi viventis*, ad modicum tempus absentis; in alijs verò est *coloris nigri*, ut sit conforme Paramentis Celebrantis, in alijs denique omnino denudatur, quia tunc est vacuum; & hic usus præ cæteris placet Bauldryo, utpote conformis usui Urbis, & præcipuè Basilicæ S. Petri, nisi Imagines circa prædictum Tabernaculum prostent; tunc enim & ipse vult illud contegi velò coloris Violacei; ejus verò Ostiolum semper manere debet apertum, ne Populus adoret, quod non adest amplius.

BENEDICTIO MENSAE hodie propria,

pria, uti & cras, ac perendie, ut suò locò, nempe in fine BREVIARII ac DIURNALIS, ubi disertè moner Rubrica, hodie & cras in fine Cœnæ non tantum ante, sed etiam post Orationem : *Respice quasumus Domine &c.* dicendum esse (attamen Secretò) *Pater noster &c.* quod bene notandum, ac etiam observandum.

Ad COMPLETORIUM (sub quo hodie & cras non accenduntur cerei in Altari) non dicitur *Jube Domne*, nec *Lectio brevis*, nec *Adjutorium*, nec etiam *Oratio Domica*, sed facta *Confessione*, & *Absolutione* incipitur à Psalmo : *Cum invocarem &c.* Dictis Psalmis dicitur : *Nunc dimittis*, eique dicto subjungitur Vers : *Christus factus est pro nobis Obediens &c.* ac reliqua, ut supra *ad Laudes* : Sic enim usque ad Vesperas Sabbati Sancti exclusivè terminantur omnes Horæ in hoc Triduo, neque aliquid aliud additur.

SIGNUM pro *Salutatione Angelica*, & alijs totò, quò Campanæ

silent, Tempore datur Tabulà seu Instrumentò ligneò, omnibus ad id genulflexis : *Bauldry*. De Benedictionibus Oleorum Sacrorum, quæ fiunt ab Episcopis in Cœna Domini; uti & de Reconciliatione Penitentium, quæ fit eadem Feria V. Cœnæ Domini, videndum est PONTIFICALE ROMANUM P. III. De Nonnullis quoque alijs huc pertinentibus utiliter videbis ENCHIRIDION, seu MANUALE *Episcoporum*, appressum Tomo 2. Gavanti [qui illius est Auctor] Verbo : *Eucharistia* : ubi inter alia habetur. In Ecclesijs parochialibus asservari quidem posse S. Eucharistiam extra hoc triduum in Altari majori ; at verò in Ecclesijs Cathedralibus Tabernaculum SS. Sacramenti non debere esse in Altari majore, idque propter functiones Pontificales, quæ fiunt versis renibus ad Altare, constat ex Decreto Congreg. Episcop. de anno 1594. Ne autem fiat Concio *capite recto* Coram SS. Sacramento in Altari exposito, definit S. R. C. 1630. 16. Febr. apud cit. Gav.

§. 2.

De Feria VI. in Parasceve.

PARASCEVE vox græca est, significans *Preparationem*, per

Antonomasiam tributa huic Feriæ, quòd ea die, quæ Servator noster affi-

affixus est Crucis. Judæi sibi præpararint necessaria ad Celebrandum Pascha.

FERIA VI. in PARASCEVE debet Altare majus à Tempore *Matutini Tenebrarum* esse omnino nudum (idem est de ejus Gradibus) super illud tamen collocata remanere Crux, & quidè grandioris formæ (nisi alicubi pro *Adoratione* alia distincta, eaque Major, ante *Adorationem* similiter cooperta, adhibeatur) ab hodierno manè obvelata Velò nigro, ità tamen accommodatò, ut suo Tempore facilè deregi possit: juxta Crucem statui debent sex Candelabra coloris obscuri (ferrea, aut lignea) cum candelis ceræ Communis, non albæ: aliud verò nihil his ibi apponi. Credentia quoque simplici tantùm Linteo debet esse instrata, & in ea tantùm necessaria ad subsequens Officium, ac reportandum SS. Sacramentum collocari, ac nominatim velum album oblongum pro tegendis humeris Celebrantis, quando id reportabit.

Pridie hujus Feriæ in Ecclesijs Majoribus, ac etiã quibusdam Minoribus, decantatur *Matutinum Tenebrarum* unà cum *Laudibus* Diei, uti in Proprio de Tempore, ad Normam omnino Officij præcedentis diei. Omnia in *Matutino* ac *Laudibus* sunt propria (etiã *Antiphona ad Benedictus*) ut ibi: tam *Laudes* tamen, quàm reliquæ Ho-

ra omnes terminantur, ut heri, nisi quòd ad Versum: *Christus factus est pro nobis obediens &c.* addatur hodie in fine singularum Horarum: *mortem autem Crucis.*

Ad Omnes Horas Col. Paramantor: Viol. ac Cæremoniæ ad Aram fiunt in Paramentis nigris, ut infra.

HORÆ diurnæ, seu *Minores* [ad quas, hodie sine Lumine ad Altare, ac in directum Voce humili in Choro recitandas, datur Tempore competenti pulsata lignea Tabula Signum] dicuntur ut heri.

Finità Nonâ Sacerdos, hodie fungens munere Officiatoris, Eiusque Ministri, induti omnes Paramentis nigri Coloris, sine Luminaribus ac Incenso procedunt ad Altare, ibique ea peragunt, quæ in Missali Romano pro Feria VI. in Parasceve (in qua, propter Celebritatem *Sacrificij Cruenti*, quò ipse Christus se obtulit in ara Crucis, quod Ecclesia specialiter die Parasceves recolit, non licet ulli Sacerdoti Celebratione alicujus Missæ offerre *incruentum*, nisi forte in casu Necessitatis pro ministrando S. Viatico, de quo Gobat oper. moral. Tr. 3. à n. 213. & ego in meo Pastore Bono P. 1. Dote 3. c. 3. q. 12.) ipsis peragenda ad longum præscribuntur, ac suse hinc à Gav. Bauldry: Vinit. Löhnér, & Hippol. à Portu (licet non in omnibus

bus invicem consentiant) declarantur. Ex quibus aliqua pro Praxi juvat hic annotare 1. Candelae Altaris (numero Sex) primum circa finem Adorationis Crucis sunt accendendae. 2. Eo Tempore, quo sub initium rei Divinae ad Gradus Altaris cum Ministris se prosternit Sacerdos, omnes de Choro genuflectunt, & Caput inclinant, omnesque alij in Ecclesia praesentes. 3. Ad eam Partem Passionis, quae hac die sub eius finem cantatur in Tono Evangelij, non petitur hodie *Benedictio* (sed tantum dicitur : *Munda Cor meum &c.*) neque deferuntur Luminaria, neque incensum, nec Celebrans in fine osculatur Librum. 4. Quando Crux jam adorata deferretur hodie ad Altare, non modo Subdiaconus, sed etiam Celebrans, ac Circumstantes genuflectere debent in honorem D. N. Crucifixi : idem quoque facere debent Transeuntes ante illam. *Dir. rest. Rom.* 5. Cruce Altaris summi discooperta, mox etiam à reliquis per Templum *Crucibus* vela removentur, non tamen ab alijs *Imaginibus* : hæ enim rectæ manent usque ad finem Litaniarum craftinae dici. 6. In Adoratione Crucis servanda est. 1. Uniformitas in Interstitijs trium genuflectionum (ut scilicet post singulas illarum ab adorante recitetur *Versus : Adoramus Te Christe, &*

Benedicimus tibi, quia per S. Crucem tuam redemisti Mundum) tum etiam in figendis osculis Membrorum Crucifixi, ut nimirum primum figatur Dextræ, secundum sinistrae, Tertium Pedibus, quartum denique Lateri. 2. Observandus est debitus Ordo inter ipsos Adorantes, qui requirit, ut Laici (etiam Principes) non nisi post Clerum, è Clero autem post Celebrantem Prælati Ecclesiastici, si qui adsint, post hos Ministri Altaris, deinde alij Clerici & Laici, utriusque pro ratione sui Gradus, ac Dignitatis (semper tamen bini & bini) adferant; utque Is, qui est dignior, adeoque ad dextram Crucifixi, ubi sua Oscula finivit, genuflexus expectet, donec & Socius sua absolverit, ac tunc statim ambo surgant & genuflectione Versus Crucem facta simul discedant. 3. Ut omnia prædicta decentius ac celerius fiant observandum est, ut, quando duo Primi, aut Primus genuflectit secundò, alij duo accedant, & hi tunc genuflectant pro prima Vice; quando verò ille tertio, hi tunc secundò, seu pro secunda vice; ac sic deinceps, sive unus, sive duo simul procedant ad adorandum.

Circa finem Adorationis Ceroferarij accendunt 6. Cereos Altaris, & duos de Credentia, pro reportando è Sacello, ad quod hæc delatum est, SS. Sacramento : ad quod

quod proin, post extensum sub finem adorationis à Diacono in Altari more solito Corporale, positumque juxta hoc Purificatorium, & reportatam reverenter ad idem Altare Crucem, (si pro Adoratione de eo antecederet fuit sublata) instituitur post Crucis adorationem eò modò Processio, qui in Missali Rom. & ab Auctoribus supra cit. fusè describitur, ac explicatur. Subdiaconum (qui diversus esse debet ab eo, qui assistit Celebranti) inter duos Ceroferarios cum solo manipulo super Albam, atque adeò absque Dalmatica incedentem, Crucemque discooperam hodie præferentem præcedunt Thuribularij cum suis Thuribus & Naviculis, sequuntur verò Clerici bini & bini cum Candelis nondum accensis, hos Ministri reliqui, ac ultimo Celebrans, manibus junctis. Reliqua ab ipso, Epùsque Ministris fiunt, ut ibi. A Comitantibus verò hanc Processionem, eadem cum Proportionem sunt observanda, quæ in hesternis : & reportatò ad majus Altare Sacramentò, ad illud reliquæ hujus diei Cæremoniæ absolvuntur, ut in Missali Rom. ijs absolutis Celebrans cum Ministris descendit in planum, ubi, facta ab omnibus Genuflexione, accipit Biretum, sine osculis sibi à Diacono porrectum, & cum iisdem (ubi alia non est Consuetudo) in Sacristiam, sine Candelabris,

O 2

ac manibus junctis, recedunt eò modò, quò venerant, ibique factà Imagini aut Cruci reverentià omnes deponunt Paramenta, & cum Cottis seu superpelliceis tantum assistunt Vesperis in Choro : ubi eæ dicuntur [attamen sine Cantu] omnino ut heri, exceptà proprià Antiphonà ad *Magnificat* : *Cum accepisset acetum* &c. & ad eas duæ saltem ardere debent Candelæ, quæ ijs finitis extinguuntur, Acolythis interim, cum genuflexionibus Cruci debitis, Altaria ac Credentiam denudantibus, omniàque Paramenta in Sacristiam reportantibus ; Crux tamen in Ara principe, ac Cæteris prostare debet per totum Diem, & si quæ sub initium Adorationis deregi non potuerunt, deregi saltem mox post Vesperas debent. Quòd si alicubi sit moris, ut Imago Crucifixi finitis Vesperis pro Populi Adoratione deponatur in Sepulchrum, id eo modo ac Ordine fieri, quem videre est apud Gerlac. Vinitor. P. 6. Tit. 12.

BENEDICTIO Mensæ hodie suffus est propria. COMPLETORIUM verò dicitur, ut die præcedenti, iterum sine Lumine. MATUTINUM denique *Tenebrarum* cum *Laudibus* prosequenti Die decantatur in Choro horà consuetà, dicendo omnia uti in Proprio de Tempore ad Normam utriusque Diei proxime præcedentis, nisi quòd ad Versum ;

Chri-

Christus factus est pro nobis obediens
 &c. addantur in fine Laudum, ac
 Horarum crastini Officij usque ad
 Vesperas exclusive hæc Verba : pro-
 pter quod & DEUS exaltavit illum,
 & dedit illi Nomen, quod est super o-
 mne Nomen.

Quæri hîc potest pro Coronide

1. An occurrente Festo aliquo fori,
 v. g. Annuntiationis B. V. M. aut
 S. Georgij (quorum prius in Eccle-
 sia universali, alterum in quibus-
 dam Germaniæ Diocesibus est Ce-
 lebre in foro, sive, ut Canonistæ
 cum Theologis moralibus & Rubri-
 cistis loquuntur, Festum de præcepto)
 in Parasceve teneantur Fideles in-
 teresse illi Officio, quod loco Missæ
 Die illo celebratur manè ad Altare,
 aut saltem abstinere ab opere servi-
 li? 2. An in eo casu ratione Festi
 B. V. annuntiate, aut alterius occur-
 rentis in Parasceve, possit ministra-
 ri S. Eucharistia alijs, quam Infir-
 mis, vel etiam Sacrum dici? Ad 1.
 cum Gav. To. 1. P. 4. Tit. 9. n. 24.
 Gob. Oper. moral. Tr. 3. n. 213. nec
 non Tr. 5. n. 89. Diana P. 2. Tr.
 14. Resol. 62. & alijs Communiter
 contra Vasquez &c. 3. Quoad 1.
 Partem negativè, quoad 2. verò Par-
 tem affirmativè. Pars prima Prob. im-
 primis auctoritatè Sac. Rit. Congr.
 quæ 1622. 19. Febr. disertè declara-
 vit : Si Festum Annuntiationis B.
 V. incidat in Parasceven, non ten-
 neri Fideles ad audiendam Missam,

non obstante quòd tunc Temporis
 non fuerit solitum in foro transfe-
 ri (ut juxta mox dicenda hodie
 solet, si in Fer. VI. aut Sabbatum
 Hebd. majoris incidat) sed tan-
 tum in Choro. Hinc cum 1633. me-
 moratum Annuntiationis Festum
 in Fer. VI. Parasceves incidisset, Ro-
 ma ipsa suos Quirites ab obliga-
 tione assistendi Officio illius diei li-
 beros pronuntiavit, non item ab
 obligatione abstinendi à Labore servili.
 Et Ratio Primi est; quia Officium
 illius diei propriè non est Missa (es-
 to Vulgus ex ignorantia ita vo-
 cer) cum nulla tunc fiat Conso-
 cratio : atqui nec Lex Ecclesiæ de
 Sanctificandis diebus Festis, quatenus
 est affirmativa, nec de se, ne-
 que ex Consuetudine obligat Fide-
 les nisi tantum ad audiendam Missam :
 ergo cum nulla tunc dica-
 tur, ad nullam tunc poterit obli-
 gare. Ratio 2. Partis est; quia Lex
 Ecclesiæ, quatenus est Negativa
 id est, de non faciendo opere ser-
 vili &c. adhuc tunc potest observa-
 ri, quando ejusmodi Festum fori in-
 cidit in Parasceven, & tantum in
 Choro transfertur. Verum, quatenus
 attinet ad Festum B. V. ab An-
 gelo salutata, si id incidat in Fer.
 VI. Parasceves (uti incidit 1712.)
 aut in Sabbatum Sanctum, ex Decr.
 S. R. C. de Anno 1690. 11. Mart.
 transfertur nunc ex eo Tempore non
 tantum in Choro (quod solum est

usque jubeant Rubricæ Missalis) sed etiam in foro. Quod ipsum quia forsitan circa Festum S. Georgij, incidens in Parasceven, ibi observatur, ubi est Festum fori, conformiter Bullæ Alex. VIII. 1690. 11. Martij, ideo hodie omnis quoad hoc punctum cessare videtur difficultas. Plura de occurrentia utriusque hujus Festi in Feria VI. Parasceves, aut in Feria V. in Cœna Domini, aut in Sabbato Sancto, vide apud P. Gob. Tr. 3. cit. à n. 222. usque num. 30. R. ad 2. cum supra cit. DD. iterum negativè; quia S. R. C. in supra cit. Decr. Sancit, servandam esse universalis Ecclesiæ præsentem Consuetudinem, non ministrandi nisi Infirmis hac Die S. Eucharistiam. Morem verò eam circumferendi processionaliter in Nocte Feriæ VI. Parasceves tanquam Abusum, alienum à Ritu, & legitimo sensu Sac. Rom. Ecclesiæ (quæ occultat his Diebus Eucharistiam, & propterea in aliud Tempus distulit Processionem, ac Festum SS. Corporis Christi) abrogavit S. Congr. Cardinal. super Negotia Episcoporum. 22. Mart. 1596. Ad 3. similiter R. cum Comuni Nega-

tivè. Quia ob Rationem supra in finuatam Fer. VI. Parasceves Sacrificium penitus interdicitur e. Sabbatho, de Consecr. dist. 3. An verò, & quibus ex causis, in certis quibusdam Casibus (v. g. si desit Viaticum pro Communicando Infirmo, aut Parochus pridie Parasceves fuerit oblitus consecrare majorem Hostiam pro Officio sequentis Feriæ VI.) per accidens in Parasceve liceat dicere Sacrum (v. g. Votivum de Passione Domini) uti etiam, si ponatur licere, utrum tunc Fideles teneantur tali Sacro interesse, si Festum Fori incidat simul in Parasceven, hæc, inquam, & similia, accuratè examinar, ac doctè resolvit P. Gob. Tr. 3. supra cit. à n. 213. & 216. nec non Tract. 5. à n. 88. Tamen omni tempore [Teste Gavanto To. 1. P. 1. Tit. 5.] Cadavere præsentè celebrari possit (horâ & locò competente) pro Defunctis, esto non semper de Requiem, non tamen id licet in Die Parasceves, quo Corpus Christi nec mysticè debet immolari: unde eo in Casu differendæ sunt Exequiæ, ubi viger Consuetudo sepeliendi Defunctos simul cum Missa. Vid. Ritual. Rom. & Gav. To. 1. P. 1. Tit. 5. cit.

§. 3.

De Sabbato Sancto.

SABBATŌ SANCTŌ [itā antonomastice dictō, vel quōd hodie ad suscipiendam *Sancti Luminis* Claritatem nova Ecclesia *Sacro* Baptismatis fonte *Sanctificetur*; vel quōd *Sanctus Sanctorum* hac Die requieverit in Sepulchro] manē mundatur Ecclesia, & quoad fieri potest, pulcherrimē exornatur. Altaria operiuntur, Paramentis albis pretiosioribus, itā sament, ut *Antependia alba* non appareant, sed *Violaceis* sint obrecta usque ad finem *Litaniarum*, quo Tempore hęc debent removeri, illa autem apparere, simulque tunc etiam, antequam inchoetur Missa, Gradus Altaris [prius nudi] festivi tapetibus contegi. Lampades ante Altare sint extinctæ, donec novus Ignis sit benedictus; at verò Cerei Altaris [qui debent esse ex *Cera alba*, ac numero *Sex*] non acceduntur, nisi post *Litanias* finitas: eò usque etiam tectæ manent. *Imagines omnes*, præter *Cruces*, jam heri discoopertas. Quæ porro pro Sacris hujus diei Cæremonijs sint præparanda accurratè hęc tradunt Anctorum præced. §. relati. His præmissis

SABBATŌ SANCTŌ [in quō in Ecclesijs Cathedralibus Collatio SS. Ordinum] OFFICIUM privatim dicitur Ritu iterum duplici 1. Classis uti notatur in *PROPRIO* de Tempore, eò de reliquo modò usque ad *Vesperas* hodiernas exclusivè, quò Feria V. & VI. præcedente.

Ad Cæremonias autem publicas hujus diei quod attinet, modum eas ex Præscripto Rubricarum Missalis Romani &c. tum à Celebrante, tum etiam à Ministris ejusdem decenter obeundi, tradunt hęc iidem AA. Nominatim *Bauldry* P. 4. c. 11. totò, & *Hippolit.* à Portu *Vicent.* P. 3. c. 3. iridem toto. Ex quibus hoc die observari solita ex usu Ecclesiæ hęc tantum summam refero, & sunt sequentia: Altaribus modò paulò antè relatò vestitiis ac exornatis, nec non ijs, quæ ad hodiernæ diei Cæremonias decenter obeundas necessaria sunt, tempestivè præparatis, Tempore competentem datò signò dicuntur *Hora* diurnæ, *Candelis* Altaris necdum accensis usque ad Principium Missæ: interim excutitur Ignis de sialice extra Ecclesiam, & ex eo accen-

accenduntur Carbores : dictâ Nonâ
 [sub qua omnis antiquus Ignis,
 qui est intra Ecclesiam, est extin-
 guendus] Sacerdos indutus A-
 mictu, Albâ, Cingulô, & stolâ,
 ac Pluviali Violacei Coloris, vel
 saltem sine Casula; Diaconus stolâ
 violacâ, Subdiaconus autem in
 stola alba, procedunt cum Clero
 extra Ecclesiam ad benedicendum
 novum Ignem hoc Ordine : Præ-
 cedunt 3. Acolythi, primus, & so-
 lus quidem, cum Vase Aquæ benedi-
 ctæ & Asperforio : secundus est
 Thuriferarius cum Navicula, &
 Thuribulô vacuô, habens à sini-
 stris alium Acolythum, deferentem
 Pelviculam cum 5. granis Thuris :
 hos sequitur Subdiaconus sine Co-
 mite incedens, ac Crucem more
 consueto itâ præferens, ut Ima-
 go terga Vertat ijs, qui sequuntur,
 quasi præire videatur Clero, prox-
 imè post Subdiaconum per Ord-
 nem ac in silentio incedenti : hunc
 denique sequitur Celebrans cum
 Diacono à sinistris, manibus jun-
 ctis, ac omnes nudo Capite præ-
 ter ipsum Celebrantem. Ubi per-
 venerint ad Locum designatum, Sub-
 diaconus stat ad Portam Ecclesiæ,
 ei terga vertens, faciem verò suam,
 & Imaginem Crucifixi obvertens
 ipsi Celebranti : Clerus hinc inde
 pro more itâ se dividit, ut Juniores
 viciniore sint Cruci, Seniores ve-
 rò Officiario, seu Celebranti, ad

ejus dextram Diaconus, & Acoly-
 thi duprà dicti consistunt.

Tum ex Libro Missalis [vel
 sustentato ab aliquo Acolythorum
 vel posito super Pulpito] modò ita
 eodem descriptò, & à Gav. Bauld.
 Vinit. Lohn. & Hipp. à Portu fusè
 declaratò, benedicatur à Celebrante
 novus Ignis, post hunc 5. Grana Ce-
 rei Paschalis : tum Diaconus assu-
 mens Dalmaticam albi Coloris, A-
 rundinem cum 3. candelis, ejus sum-
 mitati triangulariter infixis, modo
 in Missali descripto, & à P. à Por-
 tu explicatò infert Templo, ibique
 ad candelam, de novo igne foris
 accensam, accendit successivè 3. il-
 las candelas, summitati Arundinis
 infixas, post singularum accensio-
 nem cantans : *Lumen Christi*; &
 post cætera ibidem in Missali præ-
 scripta ad Pulpitum seu legile can-
 tat PRÆCONIUM : *Exultet &c.* ut i-
 bi, circa quod annotandum hîc ex-
 istimavi, quod nuper aliud agens le-
 gi in Hierolexico eruditissimi viri,
Dominici Macri [quem Scriptores
 Itali *Magrium* communiter appel-
 lant] ex insula Melita Oriundi, à
 D. Carolo Macro, Authoris fratrem
 insigniter locupletato, ubi lit. Ca
 verbo : *Cereus Paschalis* circa finem
 hæc leguntur : *Sedente Leone Papa*
X. annò 1519. disputatum fuerat,
quomodo deberet cani solita Imperato-
ris Acclamatio in dicto Præconio an-
notata, cum Cesar vitâ functus erar
Alia

Aliqui relinquendam existimaverunt; sed post maturam discussionem refert Paris de Grassis Cereemoniarum Director, se hoc consilium præbuisse, ut nempe mutarentur illa verba sic: Respicere etiam ad Romanum Imperium, cujus tu DEUS Fidelium vota prænosces &c. Quæ opinio à præfato Pontifice approbata fuerat. Ac in similem casum de anno 1678. cum incidissemus: dubitantibus de omissione hujus Orationis Cereemoniarum Magistris, Resolutionem prædictam præbui, quam ex Manuscriptis Angeli de Rocca in Bibliotheca Angelica assertivatis desumpseram, & ab Alexandro VII. tunc regnante approbata, & à Sac. Rit. Congregatione observari mandatum fuit, nec non pro Die Ferie VI. in Parasceve dicendum esse: Oremus & pro Romano Imperio, ut tu DEUS &c. Hæc ibi: Si Ecclesia habeat fontem Baptismalem, post lectas 12. Prophetias novus quoque Fons, seu Latex Baptismalis, & si aliqui baptizandi sint Cathecumeni [sufficienter instructi, & sub Læctione Prophetiarum ante Atrium, seu in Aditu Ecclesiæ, non autem intra ipsam Ecclesiam, prius Catechizandi, ac disponendi per actus Fidei, Spei, ac doloris, si sint adulti, ut in Rituali Romano Tit. De Baptismo Adultorum] ij non nisi his peractis, factâque Fontium Benedictione, in Ecclesiam introducuntur, ac modò in eodem Rituali

Romano exactè traditò Baptizantur. Post Fontis Benedictionem, ac collatum Baptisma, si qui fuerint baptizandi, vel, ubi non est Fons Baptismatis, finitâ ultimâ Prophetiâ cum sua Oratione, cantantur Litanie, & post hæc Missa solennis [sic] que intra hanc in Ecclesijs Cathedralibus Collatio SS. Ordinum, ut in Pontificali Romano. P. I. Tit. 2.] cum Pfalmo: *Judica me DEUS, Gloria in excelsis, ac Gloria Patri ad Pfalimum Lavabo*, aliisque huic Missæ proprijs [atramen sine Introitu, Credo, & Offertorio] nec non cum Vesperis post Sumptionem SS. Sacramenti, in Choro decantandis, peragendo hæc omnia modo ac Ritum descriptò in eodem Missali Romano, & à sæpius citatis Rubricarum Ecclesiasticarum Interpretibus declaratò: Ex quibus tamen præ Praxi rursus seqq. hic juvat annotare: 1. In dando signo pro inchoando Officio hodiernæ Diei habenda respectivè est ratio Eccl. Metropolitanæ, Cathedralis, aur Matricis, nè hæc ab alijs Ecclesijs inferioribus in eo inchoando [præsertim quoad Missam] præveniantur 2. In fine Litaniarum removentur Vela ab Imaginibus Altarium &c. accendunturque Luminaria Altaris [& quidem juxta Ordinem Romanum apud Gav. hinc ad *Agnus DEI* in Litanijs decantatum, eò quòd præ Agnum DEI Christum nobis communi-

municatum sit Lumen fidei. *Ama-
lar. L. I. c. 30.*] ac amoto ab Alta-
ri Antependiò *Violacei Coloris*, or-
natur id *albo*, simulque Creden-
tia rebus ad Missam solennem ne-
cessarijs pro more instruitur. 3. In
fine Litaniarum cantandum est *Ky-
rie eleison* solenniter, at ità lente,
ut Sacerdos, & Ministri queant in-
terim procedere ad Altare, & post
Psalmum *Judica* facere confes-
sionem, ac incensare Altare pro mo-
re: Circa ipsas autem Litanias [fi-
nità ultimà Prophetià cum sua ora-
tione, ubi non est fons Baptifmalis,
ante Missam decantandas, ut in
Missali] præter ea, quæ P. II. die
25. Aprilis, & infra Fer. 2. Rog. di-
centur, monendum illud hîc oc-
currit, quòd Sede Apostolica vacan-
te omitti in ijs debeant verba illa:
Domnum Apostolicum &c. 4. Ad
intonatum *Gloria in Excelsis*, & non
priùs [uti hîc monet Hippolytus à
Portu] pulsantur Tintinnabula, ac
Organa [ubi habentur] & omnes
Campanæ Templi, modò in Ec-
clesia Metropolitana, Cathedrali,
aut Matrice priùs sint pulsatæ, uti
Sac. Rit. Congregat. 21. Martij 1609.
decrevit. Quòd si fortè pulsatæ in
illa nondum sint, pulsantur isthic
tantum Campanulæ, ac Tintinna-
bula, quæ sunt intra parietes Ec-
clesiæ, & in Capellis, postea verò
dato Signò à Metropolitana, Cathe-
drali, aut Matrice, pulsantur quoque

majores, quæ sunt in Campanili;
licet longè post *Gloria in excelsis*.
Gav. Arnaud. Gerlac. Hippol. à Por-
tu, &c.

Porro ex Decreto ejusdem Sac.
Rit. Congregat. de anno 1608. 9. Fe-
bruar. sub nomine *Matricis* in Dice-
cesi venit quoque Ecclesia Parochia-
lis, & si plures sint Parochiales,
ea, quæ alijs major est dignitate,
Eadem Sac. Rit. Congregat. 1619.
23. Febr. declarasse fertur: Etiam si
Collegiata habeat omnimodam præ-
cedentiam supra Matricem, non ta-
men posse priùs pulsare Campanas
in Sabbatò *Sancto* ad Hymnum An-
gelicum. Notandum autem est,
quòd, quando ad illum pulsantur,
non debeat earum sonitus cessare,
antequam totus sit decantatus: Tin-
tinnabula autem pulsari, usque dum
illum dicendo abolverit Celebrans.
5. Quando idem celebrans cantat à
Subdiacono Epistolà gradatim ter
intonat *Alleluja*, omnes, qui sunt
in Ecclesia, stant. 6. Ad Evan-
gelium non deferuntur lumina, sed
tantum Incensum, Ceroferarij autem
stant manib. junctis à Lateribus Sub-
diaconi, & tunc se signant cum Dia-
cono. 7. In Præfatione [quæ est propr.
uti & *Communicantes*, & *Hanc igitur*.]
dicitur hodie: *Te quidem Domine om-
ni Tempore, sed in hac potissimum
Nocte, &c.* & infra Actionem: *Com-
municantes, & Noctem sacratissimam
celebrantes, &c.* ut ibi. 8. In eadem
P. Mis-

Missa hodierna dicitur quidem: *Pax Domini sit semper vobiscum*, Pacis tamen osculum non datur. 9. In eadem Missa non dicitur *Agnus Dei*, nec *Postcommunio*; dicuntur tamen 3. consuetae Orationes ante *Domine non sum dignus*, seu Communionem. 10. Nemo regulariter communicat in hac Missa, excepto Celebrante, & ijs, qui sub hac Missa ad sacros Ordines promoventur; Quia est *Missa noctis*. Quodsi aliqui velint in Parochia pro Paschate Communionem accipere, id fiat non in Missa, sed post illam, nec ad illud Altare. 11. Dum Celebr. se purificat, dignior in Choro incipit Antiph. *Allel.* pro Vesperis, quam statim Chorus prosequitur, ac subdit Psalmum *Laudate Dominum omnes gentes*, cum *Gloria Patri* in fine &c. Celebrans verò sumpta Ablutione locò Antiphonæ, quæ dicitur *Communio*, submissa Voce incipit eandem Antiphonam *Alleluja*, & prosequitur Psalmum cum Ministris stantibus in cornu Epistolæ, ut in Introitu Missæ: Deinde repetita Antiphona: *Alleluja*, idem Celebrans incipit, & cantat Antiphonam: *Vespere autem Sabbati*, quam Chorus prosequitur, uti & Celebrans, at hic submissa Voce cum Ministris: eâ à Choro decantatâ, intonat ac decantatur à Choro *Magnificat* cum *Gloria Patri* in fine: interim Celebrans se signat, & accedit ad medium Altaris, id-

que impositio & benedictio de more Thure incensat, ut initio Missæ, Sacris Ministris hinc inde stantibus, illumque adiuvantibus: Altari incensato etiam Celebrans à Diacono in Cornu Epistolæ incensatur [stante Subdiacono à Sinistris ejus, ut in Introitu Missæ] ac postea Chorus, Facta sui Incensatione Celebrans cum Subdiacono incipit, & prosequitur *Magnificat* usque ad finem, ac repetita à Choro Antiphona *Vespere autem Sabbati &c.* vertens se ad Populum in medio Altaris dicit *Dominus vobiscum*, & reliqua de more subjungit: Diaconus verò Verba Populum cantat: *Ite Missa est* cum duplici *Alleluja*. In fine dicitur Evangel. S. Joannis, & (additò hodie, ac toto Tempore Paschali *Alleluja* ad Antiphonam Cantici 3. Puerorum) more consueto ab Altari disceditur in Sacristiam, ubi factâ Imagini reverentiâ &c omnes læti in Domino recedunt, Dominicæ Resurrectionis Gaudia mutuò sibi annuntiantes. Quid observandum in Ecclesijs minoribus, ac ijs Universim, in quibus hujus Tridui Officia ac Cæremoniæ minori cum Solennitate (ac nominatim sine Diacono, ac Subdiacono) peragi solent, tum ex sæpius cit. Aut. ac ipso etiam Missali, & Rituali Romano peti potest.

Post hodiernam Missam (nisi alicubi ex causa hoc differatur ad aliud

aliud Tempus) Sacerdos paratus Superpelliceo, ac stolâ candidâ cum Clericis faces deferentibus reportat Pyxidem (vulgò *Ciborium*) ei inexistens SS. Sacramenti ad Tabernaculum Ordinarium Templi (cui Tempore Cæremoniarum, quæ hoc Triduo ad Altare peraguntur, inexistere non debet, ne alia, præter præscripta, id loci ac Temporis necesse sit adesse Luminaria) & tunc primum & non priùs, Cereus Paschalis (qui si fieri potest, sit ex cera alba, uti & is, qui trifariam divisus est super arundinem) locatus super Candelabrum magnum ac pulchrè elaboratum in Latere plano Evangelij, est extinguendus unâ cum illis, qui sunt in Altari, & ijs 3. qui sunt in Arundinis summitate in 3. Ramos divisi; & hi quidem 3. ultimi non ampliùs accenduntur, imò [ut hîc in fin. cap. 3. notat P. à Portu] non ultra Vesperas Sabbati Sancti ardere debent, sed his finitis omnino Arundo est amovenda. At verò *Cereus Paschalis* è Peritorum Rubricistarum Sententia ardere debet in latere Evangelij non modò ad *Missam*, & omnes *Horas* à Sabbato Sancto usque ad Dominicam in Albis inclusivè [quia est unicum Resurrectionis Festum] sed etiam nonnullis alijs Diebus, ac Temporibus, infra die Sancto Paschæ à me recensendis. Præcipuè verò hodierna ac sequenti die accen-

P 2

dendus est ex mente Bauldry ad *Completorium*.

Qui recitant hodie *Vesperas* extra *Missam*, dicto *Pater noster*, cum *Ave Maria*, eas absolute sine *DEus in adiutorium* factò signò Crucis incipiunt ab Antiphona *Alleluja*, dicuntque Ritu duplici, ut in Breviario, subdentes in fine : *Benedicamus Domino* cum duplici *Alleluja*, & post Versum : *Fidelium anima* [hunc enim dicendum esse scribit Gerl. Vinit.] Orationem Dominicam tantum sine ulla superaddita illi Antiphona. Omittentem voluntariè hodiernas *Vesperas Sabbati Sancti* peccare mortaliter negant quidem apud P. Gob. To. 1. P. 1. Tr. 5. n. 609. Thom. Tamburinus, & alij Nonnulli, eò quòd & materia sit exigua, & dies illa sit tam læta &c. At verò P. Joan. Stoz in Trib. Pœnit. cum Communi aliorum affirmat; Quia etsi ratione *Quantitatis* non sint magnæ, sunt tamen magnæ ratione *Qualitatis*, quatenus sunt *HORA* ob certum mysterium certo tempore Præscripta. Color ad Offic. necnon ad Benedictionem Ignis, & Fontis, uti & ad Prophetias hodie est *Violaceus*; ad Benedictionem Cerei Paschalis verò, & ad *Missam*, ac deinceps adhibetur *Albus*.

Moveri solet à Rubricistis hîc Quæstio : An præter *Missam* solennem Sabbatò Sanctò queant celebrari *Missæ* quoque aliæ, non qui-

dem

dem ante illam [hoc enim per se loquendo non esse concessum, concedunt omnes] attamen post illam? Sententia tam affirmativa, quam negativa suos antehac habebat Patronos, ut apud Gavant. Tom. 1. P. 4. Tit. 10. n. 43. & P. Georg. Gobat Tom 1. Tr. 3. [qui Alphabetum Sacrificantium inscribitur] à n. 221. nec non Tr. 5. seu Alphab. aud. Sacr. n. 106. 109. & 110. videre est. Quiddam viâ quadam mediâ apud Gav. & Bauld. c. 11. art. 5. n. 26. incedunt, ex quibus Gerl. Vinit. P. VI. Tit. 17. n. 18. sic Scribit: *Si quis rationabili tantum de causa, secluso omni scandalò, in aliquo locò secretò, de Licentia Superiorum celebrare desideret, non id faciet, nisi post inchoatum solenne Sacrificium: tunc enim deposito luctu & mœnore Ecclesiæ incipiet Missam à Confessione cum Psalmo Judica me DEUS &c. & alijs, quæ sequuntur, & finita Confessione [id est, dictò Confiteor cum Misereatur &c.] ad Altare, statim post Orationem: Oramus Te Domine &c. dicat Kyrie eleison, & reliqua prosequatur, etiam Vesperas, usque ad finem Missæ, ut in Missali. At verò Missæ Potivæ (etiâ pro re gravi) aut pro Defunct. nullò modò hac die dici debent: ad quod Superior. Eccles. maximè attendere deb. est enim contra Intentionem Ecclesiæ. Ità ferè Gerlacus Vin. At verò Gavanto [Rubricistarum recentiorum facile Principi, & ut*

ita dicam, Patriarchæ] l. c. n. 45. absol. sententia Negativa [quæ est Martini Navarri, & Marcelli Francolini] tanquam conformior Capitulo Sabbato 13. de Conf. Dist. 3. tenenda & practicanda viderur, cui etiam ego P. 1. Pastoris Boni Dot. 3. c. 3. q. 12. jam olim subscripsi. Ut scilicet Sabbatò Sanctò non nisi Unica Missa celebretur, utpote quæ *noctia* est *Missæ*, & olim [uti etiamnum Tempore S. Thomæ] non nisi sub *Noctis Initium* eò Sabbatò celebratur. Sed quid si *Festum* aliquod *Feri de Præcepto* incidat in Sabbatum Sanctum, v. g. *Festum Annuntiationis* [uti contigit anno 1660.] aut *Festum S. Georgij*, quod in aliquibus Germaniæ Diocœsibus 23. in quibusdam autem 24. Aprilis celebratur tanquam *Festum Fori de Præcepto*, Annis autem 1669. 1673. 1707. incidit alicubi in ipsum Sabbatum Sanctum, & simili modo etiam anno 1731. incidit ibi, ubi id 23. April. [uti in Diocœsi Constantiensi, ac Curienti] celebratur? Respondet Gavantus: etiam in tali casu nullam habendam esse rationem ejusmodi Festi quoad *Missam*, sed etiam in eâ occurrence non nisi unicam esse dicendam, etiam ex suppositione, quòd *Festum* ejusmodi tantum in *Choro*, sive quoad *Officium*, non verò etiam in *foro*, seu quoad obligationem audiendi *Missam*, & abstinenti ab opere servili &c. è Sabbato

tò Sanctò in Diem alium non im-
 peditum transferatur : imò Festum
 Universale Ecclesiae de Præcepto
 [quale est Festum Annuntiationis
 B. V.] non posse transferri *in foro*
 in alium diem auctoritate solum-
 modo alicujus Episcopi ibid. P. 4.
 Tit. 9. n. 24. contendit. Idem
 Scriptor Tit. 10. n. 46. insuper ad-
 dit : Sabbatò Sanctò [etiam in
 casu, quo in illum incidit Festum ali-
 quod *Fori*] à Nemine regulariter, præ-
 terquam à Celebr. Comunicand. esse
 in Missa illius diei [ed quòd sit *Mis-
 sa Noctis*, & propterea, ut ibid. ob-
 servat, non dicatur in ea Commu-
 nio] unde & extra Missam non ni-
 si Infirmis ea erit porrigenda Sab-
 batò Sanctò in ista sententia. Ve-
 rùm hodie sublata videtur omnis
 hac in Parte Difficultas; nam quan-
 tum attinet ad Festum *Annuntiationis*
 B. V. incidens in Sabbatum Sanctum,
 extrat Decr. S. R. C. quò id
 jubetur in tali casu transferri tam
 in *Choro*, quàm in *foro* in Fer. II.
 post Dominicam in Albis, ùr alibi
 declaro. Loquendo autem de alijs
Festis Fori, certis tantum Diocæsi-
 bus proprijs, in Sabbatum Sanct. inci-
 dentibus, ea pariter Auctoritate Or-
 dinarij vel erunt transferenda tam
 in foro, quàm in Choro, vel si tan-
 tum transferantur in Choro, erit ab
 alijs, qui legitime non sunt impe-
 diti, non modò abstinendum ab
 opere servili Saa tò Sanctò, sed

P 3

etiam audiendum Sacrum, sive tan-
 tum unum, sive plura in ejusmodi
 loco dicantur. Et verò præter Mis-
 sam solennem Missam aliam priva-
 tam dicere non amplius licere Sab-
 batò Sanctò in ulla Ecclesia, proba-
 ri videtur efficaciter posse ex quo-
 dam alio Decreto, quod annò 1690.
 11. Febr. & 11. Mart. ab eadem Sacr.
 Rit. Congr. emanasse fertur, ac esse
 hujus Tenoris : In *Sabbato Sancto*
 omnio prohibentur Missæ privatæ,
 etiam post Pullationem Campana-
 rum, in *quacunque Ecclesia, aut Ora-
 torio privato, non obstante contraria*
consuetudine. Quod Decretum si fa-
 tis authenticum, & apocryphorum
 de numero non est, ibi saltem erit
 observandum, ubi sufficienter est
 intimatum, ac usu receptum. Quàm
 varia autem ante ejus Emanatio-
 nem fuerit hac in parte variarum
 Diocæseon Praxis, videri potest apud
 P. Gob. 4. supra ec. nominatim Tr.
 3. à n. 221. item Tr. 5. à n. 104. & 110.
 Quid verò observandum sit ult-
 trid. Quadr. habenti plures Paro-
 chias, vide apud La Croix Tomul.
 6. n. 232. &c.

Hodie BENEDICTIO Mensæ rur-
 sum propria, ut notatur in calce
 Breviariorum ac Diurnalium, di-
 cendo post *Benedicite Versum* : *Ve-
 spere autem Sabbati, qua lucefcit in*
prima Sabbati Alleluja. eumque Re-
 citanti respondendo : *Veni Maria*
Magdalens, & aliter Maria videre

Sc-

Sepulchrum Alleluja, non autem superaddendo huic *Alleluja* aliud in super *Alleluja*, ut quidam imperitè faciunt : estque hic error non modò in Hodierna Mensæ Benedictione, sed etiam in alijs proprijs seu extraordinarijs vitandus, in quibus ante, & post finem mensæ dicitur Versus proprius cum *Alleluja*, uti in Nativitate Domini, in Epiphania, in Paschate, in Ascensione, ac Pentecoste.

Ad COMPLETORIUM (sub quo hodie tantùm ultimò Triduò Hebdomadæ majoris accendi debent cerei in Altari) omnia dicuntur, uti norantur ad finem Sabbati Sancti in PROPRIO de Tempore, ad *Gloria Patri* post *DEUS in Adjutorium* in Principio omnium Horarum deinceps dicendo *Alleluja* locò verborum : *Laus tibi Domine &c.* Psalmi ejusd. *Completorij* consueti dicuntur hodie sine Antiphona. In eodem non dicuntur hodie & deinceps usque ad Sabbatum in Albis Capitulum, Versus, & Hymnus. Ad *Nunc dimittis* verò Antiphonam *Vespere autem Sabbati* Officiator innotat solenniter; ea tamen non duplicatur. Idem in fine incipit Antiphonam : *Regina Cæli* quam Chorus prosequitur. *Toto Tempore Paschali* (quod hodie incipit) nem-

pe à Missâ Sabbati Sancti usque ad Completorium post Vesperas secundas Dominicæ SS. Trinitatis inclusivè, non flectuntur genua ad HORAS (etiam eas, quæ cantantur in Choro) neque ad Salutationem Angelicam, ad quam ter dicendam manè, meridiè, & Vesperi trinum ære campano signum datur. Ad eas verò Precationes, quæ fiunt ad Litanias quascunque, dum dicuntur in Choro, & ad preces pro necessitatibus, genu flectendum est omnibus, excepto Celebrante; dum solus Orationes dicit: genuflectendum denique est etiam ad ea, quæ Adorationem continent, uti *Veni Et Incarnatus est &c.* *Et Verbum Caro factum est* : *Ave maris Stella* : *Veni Creator*, & hujusmodi; Celebrans tamen omnibus alijs genuflectentibus stat, dum dicit Orationes *Baudry P. 4. c. II. a. §. n. 28.*

BENEDICTIONEM Domorum, in Sabbato Sancto Laudabili more hodie faciendam, Vide in Rituali Romano post Titulū de *Sacramento Matrim.* sub Rubrica de *Benedictionibus*, uti & Benedictiones *Esculentorum in Pascha &c.* Quæ posteriores etiam habentur in Missali Romano.

De Modo denique elevandi *Crucem è Sepulchro in Noctè Sanctæ Paschæ* vide Gerl. Vinitor. P. 6. Tit. 18.

